

Magyar Tudományos Akadémia
Világgazdasági Kutatóintézet

EU-költségvetés 2007–2013: Érdekek és Álláspontok

Szerkesztette

Szemlér Tamás

2004

ELŐSZÓ

Az Európai Unió (EU) közös költségvetésével kapcsolatos bármely jelentős eseményt Európa-szerte komoly érdeklődés övez. Ez így van az immár EU-tag Magyarországon is. Noha a figyelem hazánkban – részben érthetően – ma még inkább a 2004–2006-os időszak transfereire összpontosul, fontos már most felkészülni arra, hogy széles körű konszenzuson alapuló érdekeinket jól artikulálva és megfelelően alátámasztva tudjuk képviselni az unió 2007–2013-as közös költségvetéséről 2004 tavaszán megkezdődött vitában. Ez annál is inkább fontos, mert az Európai Bizottság 2004 februárjában nyilvánosságra hozott, a vitát megindító javaslata alapján elképzelhetők olyan – a költségvetés célrendszerére, szerkezetére, finanszírozására, a terhek megosztására vonatkozó – változások, amelyek tartósak (2013-on túlmutatóak) is lehetnek.

Már a jelenlegi (2000–2006) költségvetési időszak körüli éles viták idején (1997–1999) világosan megmutatkozott, hogy a kialakuló megoldás („az EU érdekei”) nem más, mint a sok esetben élesen eltérő tagállami érdekek közötti kompromisszum. A következő időszakra vonatkozóan – immár egy kibővített Európai Unióban – a viták várhatóan a korábbiaknál is élesebbek lesznek. Kiemelkedően fontos vitapontot jelentenek a közös költségvetésből finanszírozott célok körének egyes kérdései (a közös agrárpolitika reformja, a strukturális politika jelenlegi cél- és kritériumrendszerének továbbvitele, illetve megváltoztatása, új tételek esetleges megjelenése a közös költségvetés kiadási oldalán), a bevételi oldallal kapcsolatos egyes, részben már hagyományos kérdések (a tagországok közötti tehermegosztás, a források szerkezetének változtatására tett különböző javaslatok), valamint az EU intézményeinek a költségvetéssel kapcsolatos hatásköreiről létező eltérő hosszú távú elképzelések.

Az Európai Unió várható fejlődési iránya e kérdésekben ma még nem látható tisztán, az azonban valószínűsíthető, hogy a hagyományos érdekek és érdekközlációk mellett a bővítés hatásai és azok kezelése is jelentős szerepet kapnak majd a vitában. Az unióhoz 2004. május 1-jén csatlakozott országok – köztük Magyarország – érdekeinek hatékony képviselete ezért is kiemelkedő fontosságú. Különösen fontos ezen országok (illetve kisebb csoportjaik) közös érdekeinek megtalálása. Egy adott érdek közös képviselete esetén ugyanis jóval nagyobb az esély annak megfelelő (akár önálló új kiadási tételként történő) megjelenítésére az EU közös költségvetésében, mint akkor, ha az egyes

országok önállóan keresik ennek lehetőségét. Természetesen fontos az érdekközösségek és az érdekellentétek megismerése a jelenlegi tagállamok vonatkozásában is.

A Miniszterelnöki Hivatal, majd a Nemzeti Fejlesztési Hivatal megbízásából és anyagi támogatásával működő Integrációs és Fejlesztéspolitikai Munkacsoportnak az unió közös költségvetésével foglalkozó kutatói közössége arra vállalkozott, hogy a 2007–2013-as közös költségvetésről megkezdődött vita kezdeti szakaszában bemutassa a kiinduló állapotot, s feltérképezze az EU egyes tagországainak álláspontját és érdekeit. Jelen kötet hét tanulmánya e munka eredményét mutatja be az érdeklődőknek.

Tekintettel arra, hogy a kötetben szereplő tanulmányokat a szerzők 2004 márciusában lezárták, a bemutatott állapot nem biztos, hogy mindenben megegyezik az aktuális helyzettel akkor, amikor az Olvasó a könyvet kezébe veszi. Mégis úgy vélem, hogy hosszú távon is érdekes a 2004. márciusi induló helyzetkép bemutatása, s különösen érdemes lesz majd összevetni ezt a pillanatképet a tervek szerint 2005 végén kialakuló végeredménnyel.

E helyen szeretnék köszönetet mondani a Miniszterelnöki Hivatal és a Nemzeti Fejlesztési Hivatal támogatásáért. Ugyancsak szeretném megköszönni Paksai Béláné és Fóti Gábor lelkiismeretes technikai szerkesztési munkáját – a kötet e munka során nyerte el azt a formáját, amelyben most az Olvasó a kezében tartja.

Budapest, 2004. május 25.

Szemlér Tamás